Consensus.app

Marin Režić | 7 svibnja, 2026

Alat koji ubrzava pretraživanje znanstvenih radova i podržava istraživačko učenje u obrazovanju

Uvod

U suvremenom obrazovanju jedna od najvećih poteškoća nije nedostatak informacija, nego upravo suprotno – prevelika količina dostupnih izvora. Nastavnici, studenti i istraživači često troše mnogo vremena na pronalaženje relevantnih znanstvenih radova, njihovu procjenu i tumačenje rezultata. Tradicionalne akademske baze podataka, poput Google Scholara ili stručnih bibliografskih baza, mogu ponuditi velik broj rezultata, ali od korisnika traže dobro poznavanje ključnih riječi, logike pretraživanja i akademskog jezika.

U tom kontekstu sve su važniji alati koji umjetnu inteligenciju koriste kao podršku pretraživanju i razumijevanju znanstvene literature. Jedan od takvih alata je Consensus.app, UI-pokretani pretraživač znanstvenih radova koji korisniku ne nudi samo popis rezultata, nego pokušava dati pregled onoga što istraživanja o određenom pitanju doista pokazuju.

Consensus je posebno koristan u obrazovanju zato što spušta prag ulaska u svijet znanstvenog istraživanja. Umjesto da student prvo mora ovladati složenim strategijama pretraživanja, može postaviti pitanje prirodnim jezikom i dobiti početni, znanstveno utemeljen pregled teme. Time alat podržava istraživačko učenje, razvoj informacijske pismenosti i kritičko vrednovanje dokaza.

Autori, razvoj i svrha alata

Consensus su 2021. godine osnovali Christian Salem i Eric Olson. Prema službenim podacima tvrtke, riječ je o suosnivačima koji danas vode razvoj proizvoda kao Christian Salem, Co-Founder & CPO, i Eric Olson, Co-Founder & CEO. Tvrtka je započela kao remote-first projekt, a danas djeluje iz San Francisca.

Misija alata jest učiniti najbolje svjetsko znanje pristupačnijim svima. Zbog toga je Consensus usmjeren ne samo na istraživače i znanstvenike, nego i na studente, nastavnike, kliničare i širu javnost koja želi dobiti provjerljive, dokazima potkrijepljene odgovore. Upravo je ta usmjerenost na znanstvene izvore jedna od ključnih razlika u odnosu na generičke UI chatbotove, koji često proizvode fluentne odgovore, ali ne nude sustavno utemeljenje u recenziranoj literaturi.

Pozadina i princip rada alata

Consensus pretražuje bazu od više od 220 milijuna recenziranih znanstvenih radova. Njegovi podaci dolaze iz izvora kao što su Semantic Scholar, OpenAlex i vlastiti pregled znanstvenog weba, a baza se redovito ažurira kako bi uključivala nova istraživanja. Time alat obuhvaća gotovo sve glavne discipline – od medicine i biologije do društvenih i humanističkih znanosti – uključujući i cjelokupni PubMed.

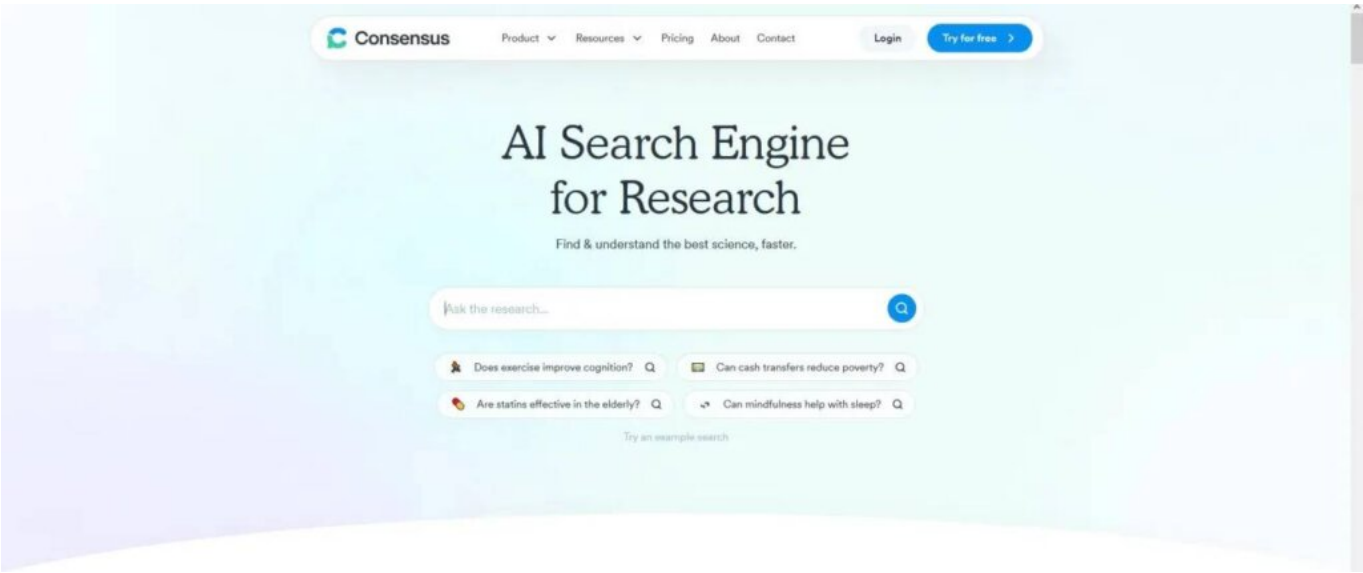
Za razliku od klasičnih akademskih tražilica koje uglavnom prikazuju niz rezultata prema ključnim riječima, Consensus kombinira semantičko i ključno pretraživanje. To znači da pokušava razumjeti namjeru korisničkog upita, a ne samo pronaći identične riječi u naslovu ili sažetku rada.

Pretraživanje se može pojednostavljeno opisati kroz tri faze. U prvoj fazi sustav pretražuje cijelu bazu radova i pronalazi širok skup potencijalno relevantnih izvora. U drugoj fazi rezultati se dodatno rangiraju prema kvaliteti i vjerodostojnosti, pri čemu važnu ulogu imaju recentnost rada, broj citata te ugled i utjecaj časopisa. U trećoj fazi snažniji UI model dodatno pročišćava najuži skup rezultata kako bi korisniku prikazao što relevantnije i pouzdanije radove.

Važno je naglasiti da svaki UI-generirani odgovor u alatu uključuje citate i poveznice na stvarne znanstvene radove. To omogućuje provjerljivost informacija, što je osobito vrijedno u obrazovanju, gdje je nužno razlikovati brzo generiran odgovor od argumenta potkrijepljenog izvorima.

Glavne funkcionalnosti s pedagoškom vrijednošću

1. Pretraživanje znanstvene literature putem prirodnog jezika

Screenshot 1: Pretraživačko sučelje alata

Korisnik u tražilicu može upisati pitanje onako kako bi ga postavio drugoj osobi, primjerice: „Poboljšava li jutarnje izlaganje svjetlu raspoloženje?“ ili „Pomaže li magnezij kod spavanja?“. Sustav zatim pronalazi relevantne radove i generira sažeti odgovor temeljen na dostupnim istraživanjima.

Pedagoška vrijednost ove funkcionalnosti očituje se u tome što studentima i učenicima olakšava prvi korak u istraživanju. Umjesto da od početka moraju znati točne deskriptore i logiku baze podataka, mogu krenuti od istraživačkog pitanja. U nastavi to može poduprijeti uvod u znanstveno istraživanje, izradu seminarskih i diplomskih radova, provjeru hipoteza te pripremu manjih istraživačkih projekata.

2. Sažetak znanstvenog konsenzusa

Consensus Meter prikazuje kakav je odnos istraživačkih nalaza prema postavljenom pitanju: koliko radova podržava određenu tvrdnju, koliko ih joj proturječi, a koliko upućuje na mješovite ili neodređene nalaze. Posebno je koristan kod pitanja koja se mogu formulirati kao „da/ne“ upit.

Pedagoški gledano, ova funkcionalnost pomaže studentima razumjeti da pojedinačna studija nije isto što i znanstveni konsenzus. Ona potiče razgovor o razlici između izoliranog nalaza, sustavnog pregleda, meta-analize i ukupnog stanja literature. Tako se razvija kritičko mišljenje i sposobnost evaluacije dokaza, a ne samo preuzimanja prvog odgovora koji alat ponudi.

3. Pregled relevantnih znanstvenih radova

Uz sažeti odgovor, alat prikazuje i popis radova s osnovnim bibliografskim i sadržajnim informacijama: naslov rada, autore, godinu objave, sažetak relevantnog dijela i poveznice prema izvoru. Kod odgovora povezanih s Consensus Meterom radovi su dodatno označeni prema tome podržavaju li tvrdnju, proturječe li joj ili zauzimaju mješovitu poziciju.

Za nastavnike i studente to znači da mogu brzo doći do početnog korpusa literature za seminarske radove, diplomske radove, završne eseje i istraživačke projekte. Alat tako ne zamjenjuje čitanje radova, nego olakšava orijentaciju i početnu selekciju izvora.

4. Filtriranje, rangiranje i uključivanje nerecenziranih radova

Korisnici mogu rezultate dodatno filtrirati prema nizu kriterija: godini objave, broju citata, vrsti studijskog dizajna, veličini uzorka, trajanju studije, otvorenom pristupu, SJR rangu časopisa, populaciji ispitanika i drugim pokazateljima kvalitete. U određenim slučajevima moguće je uključiti i nerecenzirane radove, odnosno preprintove.

Ova funkcionalnost je važna jer pokazuje da svi radovi nemaju istu težinu. Consensus ne prikazuje rezultate samo kronološki ili slučajno, nego ih dodatno rangira prema relevantnosti, broju citata, kvaliteti časopisa i istraživačkim signalima kvalitete. U obrazovnom kontekstu to može poslužiti za raspravu o procesu recenzije, razlici između preliminarnih i potvrđenih nalaza te o tome kako procjenjujemo snagu znanstvenog dokaza.

5. Generiranje citata i organizacija literature

Consensus omogućuje izvoz citata i povezivanje s alatima za upravljanje referencama. U često postavljanim pitanjima i dokumentaciji navodi se integracija s alatima kao što su Zotero, EndNote i Mendeley, a korisnicima su dostupne i mogućnosti spremanja radova u vlastite popise i knjižnice.

Pedagoška primjena ove funkcionalnosti vrlo je izravna: korisna je za akademsko pisanje, izradu bibliografija, vođenje literature tijekom istraživačkog procesa i učenje pravilnog navođenja izvora. Time učenik ili student ne dobiva samo brži pristup informacijama nego i organiziraniji istraživački tijek rada.

6. Dodatne značajke za dublju analizu

Posebna vrijednost alata vidi se u naprednim funkcijama kao što su Pro Analysis, Study Snapshot, Ask Paper, My Library i Deep Search. Pro Analysis sintetizira nalaze iz više radova i daje sažetak s citatima. Study Snapshot izdvaja ključne elemente pojedine studije, primjerice metodologiju, uzorak, trajanje i ishode. Ask Paper omogućuje postavljanje dodatnih pitanja izravno nad jednim radom, odnosno nad dostupnim punim tekstom. My Library služi organizaciji literature, a Deep Search generira strukturirani pregled literature nad većim skupom radova.

Važno je pritom istaknuti da ove funkcije nisu nužno rezervirane samo za plaćene korisnike. Besplatni paket uključuje ograničen broj Pro Analysis, Study Snapshot i Ask Paper upita mjesečno, dok su u Pro i Deep pretplatama te mogućnosti proširene ili neograničene. To znači da i besplatna verzija može imati značajnu obrazovnu vrijednost, dok napredniji planovi više odgovaraju studentima diplomskih studija, istraživačima i nastavnicima koji alat koriste intenzivnije.

Kratke upute za korištenje

Korisničko iskustvo, podrška i održivost

Sučelje alata je minimalističko i intuitivno, što omogućuje relativno brzo snalaženje i korisnicima bez velikog iskustva s akademskim bazama podataka. Središnje polje za pretraživanje, pregledni prikaz rezultata i jasno postavljeni filtri doprinose jednostavnosti korištenja.

Važan element održivosti alata jest i korisnička podrška. Consensus ima službeni Help Center s uputama, često postavljanim pitanjima i objašnjenjima funkcionalnosti, a korisnicima su dostupni i podrška putem e-pošte te podrška kroz ugrađeni chat u sučelju. To je bitno u obrazovnom kontekstu jer alat nije koristan samo ako je tehnički napredan, nego i ako korisnici mogu dobiti pomoć kada zapnu.

Što se tiče cijene, alat nudi besplatni paket s osnovnim i ograničeno dostupnim naprednim značajkama, a zatim više razina pretplate. Pro paket namijenjen je korisnicima koji žele neograničen pristup ključnim UI funkcijama i određeni broj dubljih analiza, dok je Deep paket usmjeren na intenzivnije istraživačke potrebe. Dostupni su i timski te enterprise modeli za ustanove, odjele i veće organizacije.

Ograničenja alata

Tehnička ograničenja

Iako je Consensus snažan alat, njegov UI sažetak i dalje može pojednostaviti složene znanstvene rezultate. Svaki sažetak nužno reducira nijanse metodologije, konteksta i granica primjene rezultata. Zbog toga korisnik ne bi smio stati na razini kratkog odgovora, nego bi trebao otvoriti i pročitati ključne radove.

Drugo ograničenje proizlazi iz same pokrivenosti baze. Iako je riječ o vrlo velikoj bazi, ona ne obuhvaća apsolutno svu svjetsku znanstvenu produkciju, a kvaliteta odgovora ovisi o tome postoje li dovoljni i relevantni radovi za postavljeno pitanje. Kod vrlo uskih, novih ili slabo istraženih tema rezultati mogu biti oskudni ili manje stabilni.

Pedagoška ograničenja

U obrazovanju je važno naglasiti da Consensus nije zamjena za čitanje izvornog znanstvenog rada, interpretaciju metodologije i samostalno donošenje zaključaka. Najprimjerenije ga je koristiti kao početnu točku istraživanja, alat za pregled literature i pomoć pri oblikovanju istraživačkih pitanja. Njegova najveća vrijednost nastupa onda kada ga korisnik kombinira s kritičkim čitanjem i osnovnim znanjem o znanstvenoj metodologiji.

Strateška primjena u obrazovanju

Consensus.app može imati značajnu ulogu u razvoju digitalnih, istraživačkih i informacijskih kompetencija. U nastavi ga se može koristiti pri pripremi materijala temeljenih na znanstvenim dokazima, pri osmišljavanju istraživačkih zadataka te u radu sa studentima koji tek ulaze u akademsko pisanje.

Za studentska istraživanja alat je posebno koristan jer skraćuje vrijeme potrebno za početni pregled literature i pomaže u prepoznavanju važnih radova, ključnih autora i dominantnih metodoloških pristupa. U stručnom usavršavanju nastavnika može služiti kao pomoć pri praćenju novih znanstvenih spoznaja i provjeri tvrdnji koje se pojavljuju u javnom prostoru ili obrazovnoj praksi.

Njegova strateška vrijednost leži i u tome što približava znanost korisnicima koji nisu specijalisti za pretraživanje baza podataka. Time može pridonijeti demokratizaciji pristupa znanju, ali samo pod uvjetom da se alat koristi odgovorno i uz stalno upućivanje na izvorne radove.

Zaključak

Consensus.app predstavlja uvjerljiv primjer kako umjetna inteligencija može unaprijediti pristup znanstvenom znanju. Kombiniranjem velikog korpusa recenzirane literature, UI-analize i preglednog sučelja alat omogućuje brže razumijevanje stanja istraživanja nego što je to često moguće klasičnim ručnim pretraživanjem.

U obrazovnom kontekstu njegova najveća vrijednost leži u ubrzanju pretraživanja literature, podršci istraživačkom učenju, razvoju kritičkog promišljanja i boljoj orijentaciji unutar velikog broja dostupnih izvora. Posebno je snažan kada korisniku trebaju brzi, jasni i znanstveno utemeljeni odgovori te pregled stanja u literaturi bez ručnog prolaska kroz desetke ili stotine radova.

U odnosu na generičke UI alate, Consensus se razlikuje po tome što je usmjeren isključivo na dokaze iz znanstvene literature i što svaki odgovor veže uz konkretne radove. Upravo zato može biti vrlo vrijedan pomoćni alat u obrazovanju, znanstvenom radu i cjeloživotnom učenju – ali ne kao zamjena za istraživanje, nego kao pouzdan ulaz u istraživanje.